

Kooste sosiaalisen raportoinnin / ammattillisen kokemustiedon raportoinnin tuloksista, KEVÄT 2023

Lisätietoja antaa:

Sosiaalihuollon asiantuntija Minka Leino-Holm, minka.leino-holm@pikassos.fi

Mistä on kyse?

- ◇ Raportointi on osa Satakunnan Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeen kehittämistyötä ja liittyy rakenteellisen sosiaalityön kehittämisen osaluueeseen.
- ◇ Keväällä 2023 (3-4/23) raporteja kirjasi yhteensä 10 henkilöä.
- ◇ Suurin osa vastaajista toimii sosiaalihuollon eri palveluissa. Osa vastaajista on järjestöjen edustajia.
- ◇ Havainnot koskevat sekä koko hyvinvointialuetta, että yksittäisten kuntien alueita.
- ◇ Suurin osa raportoiduista havainnoista on tehty omassa työssä. Osa havainnoista on tullut esiin keskusteluissa kollegoiden kanssa, moniammatillisessa verkostossa tai muualla.

Linkki videoon (4 min 20) aiheesta:

<https://youtu.be/FjBoMW5WwTo>

Ammattilainen kohtaa erilaisia ihmisiä. Hän saa tietoa heidän tilanteistaan, tarpeistaan ja toiveistaan.

Ammattilaisen saama tieto yhdistyy hänen koulutuksen sekä työkokemuksen kautta karttuneeseen asiantuntemukseen.

Kirjatut raportit käsitellään ja kootaan. Esiin tulevia asioita viedään eteenpäin esimerkiksi kertomalla niistä johdolle ja päätöksentekijöille, nostamalla esiin annettuja ratkaisuehdotuksia eri yhteyksissä sekä käyttämällä saatua tietoa johtamisen ja kehittämisen välineinä.

Ammattilainen raportoi havaintonsa, päätelmänsä sekä ratkaisuehdotuksiaan.

Positiivisia ilmiöitä ja onnistumisia:

- ♥ Eri toimijoiden välinen **yhteistyö** on ollut toimivaa. Yhteinen tavoite on selvästi ollut asiakkaan paras.
- ♥ Erilaiset **digisovellukset** ovat mahdollistaneet joustavan ja asiakaslähtöisen työskentelyn. Moniammatillisia neuvotteluja on helpompi järjestää lyhyelläkin varoitusaajalla asiakkaan tilanteen niin vaatiessa.

Huolta aiheuttavia ilmiöitä ja epäkohtia

- ☉ **Omaishoitajien palvelut:** Omaishoitajien jaksaminen ja asema huolestuttaa. Jaksaminen on selvästi koetuksella. Palvelusetelimahdollisuuden poistaminen on aiheuttanut kuohuntaa ja pettymystä, asiasta ei ole tiedotettu omaishoitajia asianmukaisesti. Palveluseteli on ollut omaishoitajille tärkeä jaksamisen tuki. Omaishoitajien pärjääminen ja riittämätön tuki omaishoitotilanteen päättyessä tai päätyttyä.
- ☉ **Sotaorpojen palvelut:** Sodissa 1939-1945 tai niiden seurauksena vanhempansa menettäneille tulisi tarjota monipuolisesti erilaista kuntoutusta. Sodan aiheuttamia traumoja tulisi olla mahdollisuus käsitellä ryhmämuotoisesti. Sotaorpojen tulisi saada maksuton turvaranneke tukemaan kotona selviytymistä.
- ☉ **Sosiaalihuollon sisäinen tiedonkulku ja yhteinen työ:** Palvelutehtäväkohtainen tiedonkulku on vaikeaa, ei ole olemassa yhteisiä alustoja, joilla keskustella tai jakaa tietoa. Tieto kulkee esihenkilöiden kautta, vaikka yhteinen keskustelu samaa työtä tekevien kanssa olisi tärkeää yhteisten käytäntöjen muodostumisen kannalta.
- ☉ **Lastensuojelu suurten odotusten kohteena:** Lastensuojelun odotetaan ratkaisevan koulupoissaoloihin liittyvät kysymykset aamuhäätöpalvelulla, kuljetuspalvelulla tai sijoitusten avulla. Koulupoissaolot koskevat kuitenkin myös muita, kun lastensuojelun asiakkaita. Tukitoimia tulisi olla saatavilla kaikille tarvitseville. Koulupoissaolojen taustalla on usein esimerkiksi nepsy-haasteita ja ahdistuneisuutta, joihin lapsi tai perhe ei ole saanut riittävästi apua.

Huolta aiheuttavia ilmiöitä ja epäkohtia

- ☉ **Taloudellinen ahdinko ja tiukka talouskuri:** Ihmisten taloudelliset huolet ovat lisääntyneet nousseiden elinkustannusten myötä. Etuudet eivät kuitenkaan ole kasvaneet samassa suhteessa. Asiakkaat joutuvat valitsemaan, maksavatko vuokran tai sähkön, vai ostavatko ruokaa. Asiakkaat ovat kuvailleet taloudellisten tukien kriteerien tiukentuneen hyvinvointialueen aloitettua, ja tunne inhimillisestä kohtelusta on kadonnut.
- ☉ **Työntekijöiden kaventuneet toimintamahdollisuudet:** Ammattihenkilöille kuuluvaa harkintavaltaa esimerkiksi taloudellisten tukien suhteen on vaikeaa hyödyntää, sillä päätöksiä seurataan tiukasti ja niistä joutuu herkästi keskustelemaan ylempien esihenkilöiden kanssa.
- ☉ **Iäkkäiden palvelut eivät vastaa kaikkien tarpeisiin:** Monet iäkkäät kärsivät monisyyisistä ja laajoista arjenhallinnan puutteista, jotka johtuvat mm. toimintakyvyn heikentymisestä, mielenterveysongelmista sekä päihteidenkäytöstä. Iäkkäiden tilanteisiin liittyy esim. taloudellisia vaikeuksia, lähisuhdeväkivaltaa sekä mielialaongelmia. Niille iäkkäille, joilla ei välttämättä ole hoivan ja huolenpidon eli kotihoidon tarvetta, mutta joilla on muita haasteita, ei ole sopivaa palvelua. Esimerkiksi sosiaaliohjausta ja sosiaalityötä ei iäkkäiden palveluissa ole riittävästi tai ollenkaan tarjolla.

Huolta aiheuttavia ilmiöitä ja epäkohtia

- ☉ **Uudenlaiset rakenteet ja työnjaot:** Hyvinvointialue aiheuttaa työn rakenteisiin muutoksia. Sosiaaliohjaajille ollaan siirtämässä tehtäviä, jotka ovat aiemmin kuuluneet sosiaalityöntekijöille. Tämä herättää huolta mm. asiakkaan oikeuksien ja riittävän osaamisen suhteen. Lisäksi tämä herättää kysymyksiä eri ammattilaisten isoihinkin palkkaeroihin liittyen, mikäli työtehtävät eivät tulevaisuudessa juuri eroa toisistaan.
- ☉ **Digipalveluiden lisääntyminen ja digiosattomuus:** Vaatimus digipalveluiden käyttämiseen vaikeuttaa joidenkin asiakkaiden mahdollisuuksia hoitaa omia asioitaan. Haastavien asiakkaiden kanssa työskennellessä vuorovaikutuksessa oleminen on vaikeampaan digin välityksellä.
- ☉ **Ei-oppivelvolliset väliinputoajina:** Oppivelvollisuuteen liittyvän lainsäädännön uudistuttua ennen vuotta 2005 syntyneiden (ei oppivelvollisten) nuorten pääseminen ammatillisiin toisen asteen opintoihin on vaikeutunut olennaisesti. Tämän taustalla on se, että oppilaitokset ottavat sisään ensisijassa oppivelvollisia, ministeriön ohjeen mukaan. Nuoret, jotka olisivat kuntoutuneet opiskelukykyisiksi, eivät saa opiskelupaikkaa ja putoavat jälleen kelkasta. Kyseessä on rakenteellinen vika, joka aiheuttaa nuorissa pudokkuutta - Tilanne on kestämaton, meillä ei ole varaa menettää yhtään nuorta, joka voisi opiskella ammatin ja mahdollisesti siirtyä työelämään.

Ratkaisuehdotuksia ja toimenpide-ehdotuksia:

- △ Valmisteilla olevat ja tehtävät päätökset tulee saattaa riittävän varhaisessa **tietoon** ihmisille, joita päätökset koskevat – sekä asukkaille, asiakkaille, kuin työntekijöille. Rehellisyys ja **avoimuus** on tärkeää.
- △ Jos päätetään rajoittaa jonkun palvelun tai etuuden saantia, tai lopettaa se kokonaan, tulisi tarjota muita **vaihtoehtoja**, jotka voivat vastata rajoitettavan tai lopetettavan palvelun jättämään palvelutarpeeseen.
- △ Jos tehtävänkuvia muokataan, **palkkausta** pitää tarkastella samalla. Lisäksi tulee tarjota riittävän kattava **perehdytys** ja tarvittaessa **täydennyskoulutusta** uusiin tehtäviin.
- △ **lääkäiden** palveluihin tulee saada riittävästi sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan palvelua.

Ratkaisuehdotuksia ja toimenpide-ehdotuksia:

- △ **Entiset omaishoitajat** ovat esittäneet toiveita heille kohdennetusta toiminnasta, joka tukisi uudenlaisen arkirytmien muodostamista omaishoitotilanteen päätyttyä. Omaishoitoyhdistykset voisivat toimia entisten omaishoitajien tukena määräaikaisesti, mutta osa entisistä omaishoitajista tarvitsee myös **pitkäkestoista tukea**.
- △ Kaikille **iäkkäille sotaorvoille** tulisi tarjota mahdollisuus monipuolisiin kuntoutuspalveluihin sekä maksuttomaan turvarannekkeeseen kotona selviytymistä ja turvallisuuden tunnetta tukemaan. Sotaorvoille tulisi tarjota mahdollisuuksia käsitellä sodan aiheuttamia traumoja ryhmämuotoisesti.
- △ Jokaiselle **alle 29-vuotiaalle nuorella** tulisi olla oikeus toisen asteen opiskelupaikkaan, jos ei ammatillista tutkintoa ole aiemmin suoritettu. **Erityisammattioppilaitospaikkoja** tarvitaan Satakunnan alueelle lisää.